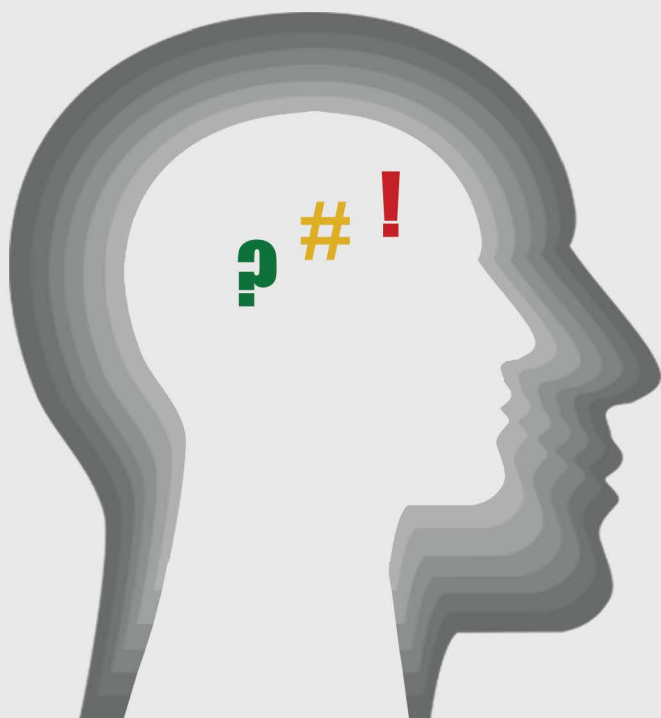


PERSWAZJA JĘZYKOWA W RÓŻNYCH DYSKURSACH

TOM 5



pod redakcją

Żanny Sładkiewicz- Aleksandry Klimkiewicz
Karoliny Wielądek

WYDAWNICTWO UNIWERSYTETU GDAŃSKIEGO

PERSWAZJA JĘZYKOWA W RÓŻNYCH DYSKURSACH

PERSWAZJA JĘZYKOWA W RÓŻNYCH DYSKURSACH

TOM 5

pod redakcją

**Żanny Sładkiewicz · Aleksandry Klimkiewicz
Karoliny Wielądek**

РЕЧЕВОЕ ВОЗДЕЙСТВИЕ В РАЗНЫХ ДИСКУРСАХ

TOM 5

под редакцией

**Жанны Сладкевич · Александры Климкевич
Каролины Велондек**

Recenzenci

dr hab. Katarzyna Kuligowska, prof. UAM
dr hab. Andrzej Narloch, prof. UAM
dr hab. Barbara Rodziewicz, prof. US
dr hab. Jolanta Maria Józwiak, prof. UKW
dr hab. Oksana Małysa, prof. UŚ
prof. zw. dr hab. Urszula Paprocka-Piotrowska
prof. dr hab. Tetyana Kosmeda
dr hab. Katarzyna Dembska, prof. UMK
dr hab. Halina Chodurska, emer. prof. UP

Redaktor Wydawnictwa

Justyna Widzicka

Korekta tekstów w języku angielskim

Iryna Antonenko
Marta Noińska

Korekta techniczna

Justyna Zyśk

Projekt okładki i stron tytułowych

Piotr Paczuski

Skład i łamanie

Maksymilian Biniakiewicz

Publikacja sfinansowana ze środków konferencji „Mowa – Człowiek – Świat:
Perswazja językowa w różnych dyskursach” (KF0A-20)
oraz Instytutu Rusycystyki i Studiów Wschodnich Uniwersytetu Gdańskiego

© Copyright by Uniwersytet Gdański
Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ISBN 978-83-8206-218-2

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel.: 58 523 11 37; 725 991 206
e-mail: wydawnictwo@ug.edu.pl
www.wyd.ug.edu.pl

Księgarnia internetowa: www.kiw.ug.edu.pl

Druk i oprawa

Zakład Poligrafii Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel. 58 523 14 49

Spis treści

Słowo wstępne	9
---------------------	---

ROZDZIAŁ PIERWSZY DYSKURS POLITYCZNY

ГЛАВА ПЕРВАЯ ПОЛИТИЧЕСКИЙ ДИСКУРС

Марина Гаврилова Средства речевого воздействия в инаугурационных выступлениях российских президентов	19
Marta Noińska Пасхальные поздравления глав государств во время пандемии коронавирусной инфекции COVID-19 на примере речей Владимира Путина и Елизаветы II	28
Izabela Bawej Perswazja i manipulacja w dyskursie politycznym (na materiale komentarzy do orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej)	40
Григорий Тульчинский Argumentum ad mortem в публичной коммуникации: «радикальная» аргументация в дискурсе насилия	58
Елена Монахова Ольга Павленкова Litotes as a manipulation tool used in political discourse (exemplified by litotic statements used during British parliamentary debates)	65
Сергей Громыко Польский вопрос в выступлениях русских националистов начала XX века: риторико-прагматические особенности	74
Tatiana Kananowicz Polski polityczny dyskurs prasowy. „Magna Polonia” – nowy głos nowej opozycji	86
Елена Широкова Речевые тактики воздействия на адресата в выступлениях русскоязычных стендап-комиков на политические темы	94

Dejan Ajdačić	
Lidia Nepop-Ajdačić	
Środki językowe służące integracji grup awangardowych (na przykładzie manifestów słowiańskich)	102
Katarzyna Skąła	
Sposoby językowego i pozajęzykowego oddziaływania Marko Perkovicia Thompsona na odbiorców (wybrane przykłady)	114
ROZDZIAŁ DRUGI DYSKURS MEDIALNY	
ГЛАВА ВТОРАЯ МЕДИА-ДИСКУРС	
Левон Саакян	
Ольга Северская	
«Агенты речевого влияния» в современном информационном вещании	129
Larysa Shevchenko	
Intertext as the space of a media symbol: linguistic interpretation	140
Лариса Рацибурская	
Деривационные средства речевого воздействия в современных российских медиа	147
Анна Биюмена	
Интердискурсивность как прагматическая доминанта печатного медиатекста	154
Мария Васильченко	
Стиль cover-story как способ формирования индивидуальности бренда журнала	162
Ольга Абакумова	
Елена Проскуракова	
Выражение оценки через поговорки в газетных текстах	171
Элеонора Шестакова	
Границы, возможности и ловушки воздействия образов визуального ряда в кулинарных реалити-шоу	182
Елена Башилова	
Речевые процессы в СМИ: директивы, экспрессивы и фразеологизмы в тексте коммерческой рекламы	200
Olha Pliasun	
Linguistic modeling of the image of Ukraine in media: the suggestive potential of metaphor	210

ROZDZIAŁ TRZECI
DYSKURS MEDIÓW CYFROWYCH

ГЛАВА ТРЕТЬЯ
ДИСКУРС ЦИФРОВЫХ МЕДИА

Наталья Клушина	
Креативная функция языка и ее реализация в интернет-коммуникации	221
Jolanta Józwiak	
Językowe realizacje pojęcia „bezpieczeństwo” w wybranych reklamach internetowych w czasie pandemii koronawirusa	231
Ирина Тивьяева	
Дискурс памяти в виртуальных сообществах.	242
Анастасия Киселёва	
Использование хештегов как элемент речевого воздействия в рамках медиального дискурса	255
Наталья Залеская	
Особенности функционирования хэштегов в сетевых форматах (на материале Twitter, Facebook, Instagram)	262
Наталья Миронова	
Манипулятивный потенциал числа в сетевом рекламном дискурсе	272
Чжао Цзяи	
Проблемы речевого воздействия в современной СМС-коммуникации	281

ROZDZIAŁ CZWARTY
DYSKURS KOMUNIKOWANIA SPOŁECZNEGO

ГЛАВА ЧЕТВЕРТАЯ
ДИСКУРС ОБЩЕСТВЕННОЙ КОММУНИКАЦИИ

Наталья Богданова-Бегларян	
О неявных средствах манипуляции в повседневном дискурсе	289
Светлана Ваулина	
Никита Пробст	
Роль психолингвистического компонента модальности в речевой коммуникации	299
Евгения Иоанесян	
Аргументативная сила высказывания	307

Татьяна Владимировна Романова	
Алена Сергеевна Винокурова	
Суггестивный потенциал поликодовых текстов: взаимодействие гетерогенных составляющих как механизм вовлечения адресата в опосредованный коммуникативный процесс	315
Beata Pastwa-Wojciechowska	
To tylko seks czy złożone procesy emocjonalne? Mowa werbalna i niewerbalna w relacjach interpersonalnych jako predyktor analizy zachowań seksualnych człowieka.	323
Magdalena Daniels	
Refleksyjność i uważność jako sposób obrony przed manipulacją ze strony rozmówcy: kontrolowane przetwarzanie informacji a obrona przed manipulacją.	350
Владимир Микаелян	
Подпороговое воздействие на разных уровнях психики.	361
Герта Байгарина	
Так называемый «клоачный язык»: манипулятивный потенциал	374
Мария Захарова	
Ирония как стратегия вербального воздействия	384
Дарья Павлова	
Влияние возраста говорящих на семантическую структуру устного спонтанного текста	393
О autorach / Сведения об авторах	404

Słowo wstępne

*Perswazję definiujemy jako umiejętność nakłaniania ludzi,
aby robili to, czego chcemy, w dodatku chętnie –
o ile jest to możliwe.*
Shirley i John Payne

*Sztuka wywierania wpływu polega na odczytywaniu ludzkich potrzeb,
uświadamianiu ludziom tych potrzeb i zaspokajaniu ich.*
Robert Mayer

Oddajemy do rąk Czytelnika kolejny, piąty tom z cyklu *Perswazja językowa w różnych dyskursach*, powstałego pod auspicjami Zakładu Pragmatyki Komunikacji i Dydaktyki Języka Rosyjskiego, funkcjonującego w strukturze Instytutu Rusycystyki i Studiów Wschodnich Uniwersytetu Gdańskiego oraz Pracowni Badań nad Perswazją Językową, afiliowanej przy Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Gdańskiego. Zebrane w monografii teksty stanowią dorobek III Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Mowa. Człowiek. Świat”. Honorowym Patronem wydarzenia – w wyniku zagrożenia COVID-19 przeniesionego na maj 2021 roku – jest Prezydent Miasta Gdańska oraz Marszałek Województwa Pomorskiego.

W dobie kryzysów politycznych i wstrząsów społecznych, kardynalnych zmian w codziennym funkcjonowaniu *socium*, w tym też ze względu na politykę izolacyjną w warunkach pandemii, studiowanie mechanizmów perswazji językowej w dyskursie publicznym zyskuje szczególne znaczenie. Zgodnie z trafną myślą Roberta Mayera „sztuka wywierania wpływu polega na odczytywaniu ludzkich potrzeb” – komunikacyjnych, społeczno-politycznych, integracyjnych, edukacyjnych, psychologicznych – oraz „uświadamianiu ludziom tych potrzeb i zaspokajaniu ich”¹. Aktualna sytuacja socjokulturowa tworzy sprzyjające warunki do kształtowania przez platformy polityczne, media, internet czy nowoczesne narzędzia dydaktyczne postaw mentalnych wśród szerokiego kręgu odbiorców poprzez użycie wypowiedzi sugestywnej.

¹ R. Mayer, *Jak wygrać każde negocjacje. Nie podnosząc głosu, nie tracąc zimnej krwi i nie wybuchając gniewem*, przeł. T. Rzychoń, Warszawa 2007, s. 36.

W tym kontekście perswazję z całokształtem jej strategii i narzędzi interesmiotycznych, za Shirley i Johnem Payne, można zdefiniować jako „umiejętność nakłaniania ludzi, aby robili to, czego chcemy, w dodatku chętnie – o ile jest to możliwe”². Komunikacja perswazyjna to zjawisko związane z interakcyjnym charakterem języka, rządzące się pewnymi zasadami, którego opis wymaga również szczegółowych badań kulturowych i uwzględnienia wielowymiarowego (politycznego, historycznego, kulturowego, psychologicznego) kontekstu wypowiedzi, gdyż język z jednej strony jest narzędziem porozumiewania się ludzi, a z drugiej zaś jest reprezentatywny wobec rzeczywistości, będąc systemem znaków symbolicznych odzwierciedlających tę rzeczywistość³. Znak jest tworzony intencjonalnie, w celu wywołania określonego zachowania, uczucia lub emocji. W związku z powyższym zjawisko perswazji stanowi niezwykle szeroki obszar komunikacji, a określenie jego granic i klasyfikacja różnych działań perswazyjnych należy do najtrudniejszych zadań w badaniach procesu komunikacji językowej.

Celem zainicjowanego na Uniwersytecie Gdańskim cyklu konferencyjno-wydawniczego stało się stworzenie pewnego forum wymiany myśli pomiędzy naukowcami, których badania – z zakresu różnych dziedzin naukowych i z wykorzystaniem interdyscyplinarnej metodologii – przyczyniają się do zgłębienia wiedzy o sposobach skutecznego oddziaływania językowego w rozmaitych typach dyskursu: w dyskursie politycznym, medialnym, religijnym, prawniczym czy dydaktycznym, zarówno w przestrzeni komunikacji narodowej, jak i międzykulturowej.

Zamieszczone w niniejszej monografii teksty są wynikiem przemyśleń i doświadczeń naukowych przedstawicieli różnych dziedzin i szkół badawczych, którzy pochylili się nad analizą pragmatykonu wieloaspektowego zjawiska oddziaływania językowego. Na całość publikacji składa się kilkadziesiąt podrzdziałów poświęconych – w odmiennej perspektywie – szczegółowym zagadnieniom z kręgu tytułowej perswazji. Podział tomu jest w dużej mierze konwencjonalny, podyktowany potrzebą przejrzystości struktury oddanej w ręce Czytelnika monografii.

Teksty zawarte w rozdziale pierwszym obejmują zagadnienia specyfiki oddziaływania językowego w dyskursie politycznym. Otwierający rozdział tekst Mariny Gawriłowej poświęcony jest narzędziom oddziaływania językowego w przemówieniach inauguracyjnych rosyjskich prezydentów. Badaczka dowodzi, iż wybrany prezydent musi wykazać się umiejętnościami przekonywania, zarządzania i bycia liderem, co prowadzi do częstego stosowania przez niego

² Sh. Payne, J. Payne, *Jak być dobrym menedżerem. Zestaw wskazówek*, przeł. K. Wacowska, Kraków 2009, s. 124.

³ Zob. I. Kurcz, *Psychologia języka i komunikacji*, Warszawa 2000, s. 20; Z. Zaleska, *Perswazja w języku polityki*, „Dialogi Polityczne” 2008, nr 9, s. 256–257.

środków językowych i retorycznych, które zwiększają skuteczność wypowiedzi (tempo wypowiedzi, słownictwo cerkiewnosłowiańskie, paralelizm syntaktyczny, anafora, powtórzenia, inwersja, elipsa i in.). Marta Noińska zaś na przykładzie innego gatunku retoryki głów państwa, jakim jest przemówienie wielkanocne, zaprezentowała porównawczą analizę medialno-lingwistyczną wystąpień Władimira Putina i Elżbiety II w czasie pandemii COVID-19. Izabela Bawej z kolei podjęła się wyjaśnienia istoty manipulacji i perswazji w dyskursie politycznym na bogatym materiale komentarzy przedstawicieli partii rządzącej i partii opozycyjnej do orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Petersburgski badacz Grigorij Tulczyński, analizując zagadnienie odwoływania się do śmierci (*argumentum ad mortem*) w komunikacji publicznej, dowodzi, iż ten specyficzny rodzaj argumentacji jest zabiegiem retorycznym służącym do podniesienia stopnia wiarygodności prośb, życzeń lub też do zablokowania możliwości dalszej komunikacji, charakterystycznym dla wspólnot „prelogicznych” z nierozwiniętą kulturą komunikacji społecznej, którą cechuje odwołanie się do siły i arbitralności. Przedmiotem lingwistycznej analizy moskiewskich badaczek Jeleny Monachowej i Olgi Pawlenkowej jest pragmatyczny potencjał wypowiedzi litotycznych, który sprawia, że litota jest skutecznym narzędziem manipulacyjnym, powszechnie stosowanym przez współczesnych polityków. Podrozdział autorstwa Siergieja Gromyko przedstawia analizę retoryczno-pragmatyczną debat rosyjskich nacjonalistów początku XX wieku. Uwaga badacza skupiona jest na systemotwórczej roli argumentów narodowościowych i historycznych w budowaniu wizerunku wroga Rosji. Z kolei Tatiana Kananowicz poddaje szczegółowej analizie mediolingwistycznej wybrany segment polskiego politycznego dyskursu prasowego. Autorka opisuje ideologiczną orientację polskiego dwumiesięcznika „Magna Polonia” na podstawie reprezentowanych przez niego wartości i antywartości, postulując przy tym pojawienie się nowej narracji (nacjonalistycznej i katolickiej) w polskim dziennikarstwie politycznym. Przedmiotem analizy w tekście Jeleny Szyrokowej jest zaś potencjał informacyjno-oddziaływały komicznego sektora dyskursu politycznego na przykładzie rosyjskojęzycznych stand-upów na tematy polityczne. W podrozdziale autorstwa Dejana Ajdaćicia i Lidii Nepop-Ajdaćić zostały szczegółowo przeanalizowane środki językowe służące integracji grup awangardowych na przykładzie manifestów serbskich, czeskich, ukraińskich i rosyjskich z lat 20.–30. Autorzy proponują nową metodę badania dyskursu perswazyjnego – metodę analizy asymetrii apelacyjnych przeciwieństw. Zdaniem autorów ma ona zastosowanie do badania różnych dyskursów, z wyjątkiem absurdalnych i mentalnie wypaczonych. Katarzyna Skała również podejmuje kwestie oddziaływania językowego w politycznym dyskursie słowiańskim – na przykładzie wybranych tekstów wokalisty Marko Perkovića, którego polityczne zaangażowanie wykracza poza jego działalność artystyczną. Dla wzmocnienia przekazu artysta wykorzystuje szerokie

spektrum środków pozajęzykowych, takich jak sugestywne gesty, stroje nawiązujące do emblematów Ustaszy, chorwackie symbole narodowe czy elementy religijne.

Rozdział drugi niniejszego tomu poświęcony jest specyficie oddziaływania językowego w dyskursie medialnym. Moskiewscy badacze Lewon Saakian i Olga Siewierska analizują „agentów oddziaływania językowego” w medialnym przekazie informacji. Autorki rozpatrują mechanizm kształtowania danego obrazu świata poprzez specyficzny układ materiału, powtarzanie się kluczowych tematów i słów, znaczeń i obrazów związanych z dominantami świadomości odbiorcy, a także analizują rolę nominacji oceniających, frazeologii, hasła, środków eufemistycznych i dysfemistycznych w kształtowaniu implikacji dyskursu medialnego. Larysa Shevchenko omawia intertekstualność symboli komunikacji medialnej, proponując kryteria rozróżniania symboliki werbalnej w mediach i intertekstu literackiego oraz uzasadnia społeczny charakter zwerbalizowanej symboliki medialnej. Koncentruje się na zdeterminowaniu symboli medialnych przez procesy społeczne i polityczne współczesnych społeczeństw, głównie Ukrainy. Larisa Raciburska rozpatruje derywacyjne środki oddziaływania językowego we współczesnych rosyjskich mediach. Badaczka analizuje charakter perswazyjny derywatów jako słów kluczowych przestrzeni społeczno-kulturowej, a także semantyczne i stylistyczne właściwości afiksów oraz nacechowanie słów źródłowych (żargonizmów, potoczizmów, inwektyw). Z kolei tekst białoruskiej badaczki Anny Bijumeny poświęcony jest zagadnieniu interdyskursywności i ukazuje ścisły związek między dyskursem medialnym a innymi typami dyskursu, przede wszystkim politycznym. Analiza tekstów publikowanych na łamach gazet białoruskich na przestrzeni kilkudziesięciu lat wykazała, że repertuar tematyczny i układ językowy tekstów medialnych w dużej mierze są zdeterminowane przemówieniami przywódców politycznych oraz materiałami z konferencji partyjnych, kongresów i plenów. Podrozdział Marii Wasilczenko przedstawia wyniki badań interdyscyplinarnych, które traktują okładkę jako narzędzie kształtowania osobowości czasopisma, odzwierciedlające koncepcję, wartości i styl marki. Metoda analizy kreowania okładki czasopisma łączy elementy analizy stylistycznej, narracyjnej i językowo-kulturowej. Olga Abakumowa i Jelena Proskuriakowa skupiają się na badaniu wartościowania wyrażonego przez przysłowia w tekstach medialnych przy zastosowaniu kognitywno-dyskursywnej metody. Eleonora Szestakowa zaś szczegółowo analizuje kulinarny tekst medialny jako formację dyskursywną położoną na przecięciu problemowych zagadnień lingwistyki mediów i semiotyki wizualnej. Podrozdział Jeleny Baszyłowej jest poświęcony użyciu aktów dyrektywnych i ekspresywnych w tekstach rosyjskiej reklamy handlowej. W optyce badań Olhi Pliasun znajduje się metafora jako najskuteczniejsze narzędzie kształtowania wizerunku państwa. Autorka analizuje

przykład lingwistycznego konstruowania wizerunku Ukrainy we współczesnej przestrzeni medialnej.

Ze względu na kluczową dziś rolę cyberprzestrzeni medialnej, która oswoiła media tradycyjne i wytworzyła swoje specyficzne formaty komunikacji masowej, w monografii wyodrębniono rozdział trzeci poświęcony badaniom nad mediami cyfrowymi. Kluczową kwestią, którą porusza Natalia Kłuszyna, jest kreatywna funkcja języka i jej realizacja w cyberdyskursie. Zdaniem badaczki przestrzeń stylistyczna powstaje w wyniku realizacji twórczej funkcji języka w Internecie, która staje się dominująca wśród innych funkcji. Ta funkcja języka przejawia się w wypełnianiu luk systemu językowego, w aktualizowaniu historycznych form gramatycznych i rozwoju synonimii, a także w stosowaniu gry językowej na wszystkich poziomach systemu. Celem artykułu Jolanty Józwiak jest przedstawienie językowej implementacji pojęcia „bezpieczeństwo”, które zyskało nowy wymiar podczas globalnej pandemii COVID-19 w 2020 roku – ochrona przed zakażeniem koronawirusem. Materiałem egzemplifikacyjnym do analizy wyrażań charakterystycznych dla okresu lockdownu stały się teksty haseł reklamowych wysyłane do odbiorców masowych w ramach tzw. mailingu internetowego. Irina Tiwajewa z kolei analizuje wersję online dyskursu pamięci jako wirtualną przestrzeń do opisywania doświadczeń mnemoniczych, które mogą obejmować zarówno głęboko osobiste wspomnienia, jak i wspomnienia we „współautorstwie”. W podrozdziale Anastasii Kisielowej omówiono koncept hasztagu i jego potencjał w tekstach medialnych, głównie pochodzących z portali społecznościowych, oraz nakreślono perspektywy dalszych badań nad hasztagami, ich klasyfikacją i funkcjom. Tematykę hasztagów kontynuuje tekst Natalii Zalesskiej poświęcony specyfice funkcjonowania hasztagów w formatach sieciowych na materiale Twitter, Facebook, Instagram. Natalia Mironowa z kolei skupiła się na potencjale manipulacyjnym liczb w sieciowym dyskursie reklamowym, a Zhao Jiayi analizuje kwestie perswazji językowej na materiale komunikatów SMS.

Ostatni, czwarty rozdział monografii zawiera teksty poświęcone badaniom nad oddziaływaniem językowym w dyskursie publicznym – w perspektywie lingwistycznej, psychologicznej i socjalnej. Natalia Bogdanowa-Beglarian prowadzi rozważania na temat funkcjonowania niejawnych (implikowanych) środków manipulacji w codziennych dyskursach, między innymi jednostek metakomunikacyjnych, konwersacyjnych konstrukcji kolokacyjnych, markerów metatekstowych. W tekście Swietłany Wauliny i Nikity Probsty analizie poddano mechanizm stosowania modalnego obrazu mowy podmiotu komunikacji do identyfikacji psychologicznych cech jego osobowości, których uwzględnienie pozwoli na skonstruowanie optymalnego modelu komunikacji językowej. Praca Jewgienii Ioanesian z kolei sytuuje się w obszarze badań nad argumentacją językową i dowodzi, iż argumentacyjne znaczenie jednostki zawiera ukrytą ocenę jako część wypowiedzi. Podrozdział Tatiany Romanowej i Alony Winokurowej prezentuje

zaś analizę potencjału sugestywnego tekstów wielokodowych na przykładzie kształtowania znaczenia tytułów obrazów rosyjskiego artysty Aleksandra Jurkowa. Analiza semantyczna tekstów polikodowych ujawniła związek między formalnymi operacjami tworzenia werbalnych komponentów tekstu a aktualizacją struktur kognitywnych w kreacji znaczenia. Kolejny artykuł rozwija perspektywę psychologiczną w badaniach nad oddziaływaniem językowym w komunikacji interpersonalnej. Przedmiotem psychologiczno-lingwistycznej analizy Beaty Pastwy-Wojciechowskiej są mechanizmy werbalne i niewerbalne w relacjach interpersonalnych. Autorka dowodzi, że zachowania seksualne stanowią specyficzny i złożony rodzaj komunikacji, mocno wpisany w kulturę i normy społeczne. Magdalena Daniels z kolei postuluje, iż refleksyjność i uważność są najlepszymi metodami obrony przed manipulacją ze strony rozmówcy. Celem badania jest określenie sposobów skutecznego przeciwstawiania się manipulacji, wskazanie na czynniki i cechy, których obecność stwarza szanse na redukcję wpływu manipulacji oraz ukazanie uwarunkowań tych czynników. Psychologiczną perspektywę badań nad oddziaływaniem językowym kontynuuje Władimir Mikaelian, który podejmuje temat wpływu podprogowego, omijającego racjonalną kontrolę świadomości. Przedmiotem badań Gerty Bajgariny jest potencjał manipulacyjny tzw. „języka kloaczego”. „Клоачный язык” to określenie profesora Hasana Husejnowa, które znalazło się w gronie laureatów projektu socjolingwistycznego „Słowo Roku – 2019” i spowodowało burzliwą negatywną reakcję społeczną, którą można określić mianem „język wrogości”. Maria Zacharowa z kolei skupiła się na analizie ironii jako skutecznej strategii oddziaływania językowego. Zamykający całość podrozdział autorstwa Darii Pawłowej przybliży zagadnienie wpływu wieku mówiących na strukturę semantyczną ustnego tekstu spontanicznego.

Chciałybyśmy serdecznie podziękować wszystkim Autorom tekstów zamieszczonych w tomie piątym. Wszystkie techniki perswazyjne przeanalizowane przez Autorów niniejszej monografii mają na celu zmianę stanu epistemicznego lub behawioralnego odbiorcy komunikatu. Natomiast nowa konfiguracja przestrzeni komunikacyjnej z uwzględnieniem nowoczesnych narzędzi przekazu informacji implikuje coraz bardziej wyszukane formy wypowiedzi sugestywnej, hipnotyzującej, co otwiera przed nami nowe perspektywy badawcze.

Szerokie spektrum koncepcji, poszukiwań i obserwacji badawczych, a także interdyscyplinarny charakter tej publikacji wymagały od Recenzentów wielkiego nakładu pracy, wnikliwości i cierpliwości. Wyrazy szczególnej wdzięczności kierujemy do Pani Profesor Haliny Chodurskiej, Pani Profesor Katarzyny Dembskiej, Pani Profesor Jolanty Józwiak, Pani Profesor Tetyany Kosmedy, Pani Profesor Katarzyny Kuligowskiej, Pani Profesor Oksany Małysy, Pani Profesor Barbary Rodziewicz, Pani Profesor Urszuli Paprockiej-Piotrowskiej i Pana Profesora Andrzeja Narlocha za rzeczowe zaopiniowanie tekstów. Kompetentna

ocena Recenzentów, istotne uwagi i sugestie przyczyniły się do finalnego kształtu poszczególnych podrozdziałów tej monografii.

Mamy nadzieję, że redagowana przez nas publikacja spotka się z Państwa życzliwym przyjęciem, stając się przyczynkiem, a jednocześnie zachętą do dalszego zgłębiania zagadnień perswazji językowej, zrozumienia mechanizmów, stosowanych strategii i taktyk szeroko pojętego oddziaływania w rozmaitych sferach komunikacyjnych.

*Żanna Sładkiewicz
Aleksandra Klimkiewicz
Karolina Wielądek*



*Jeśli ktoś uprawia ze znanstwem sztukę perswazji,
powinien wpieryw wzbudzić ciekawość,
później polechtać próżność,
by wreszcie odwołać się do sumienia i dobroci*

Carlos Ruiz Zafón



Wydawnictwo
Uniwersytetu Gdańskiego

ISBN 978-83-8206-218-2